

Bogart á odda

Undir upptökunum til Hawks/Hemingway-filmin „At hava ella ikki hava“ í 1944 fall sjarm-erandi Humphrey Bogart fyrri teirri 19 ára gomlu Lauren Bacall - og óvut. Árið eftir vórðu tey gift - og hjúnalagið helt, til deyðin tey skilti. Bogart doyði í 1957. Seinast í fyrri árunum vóru tey mest forandi filmsparið í filmsbýnum.

Laurel Bacall fylti 75 ár hósdagin.

Laurel Bacall og Humphrey Bogart

Hin útvaldi

Børnini í bókaclubbanum í bóki trý hjá Bókadeild Føroya Lærarafelags kunnu gleða seg, tí skjótt fáa tey sendandi nýskrivnaðu upprunaføroysku bókina Hin útvaldi eftir Sólrún Michelsen.

Hin útvaldi er um dreingin Kol, sum missur foreldrini í einum

skálvalopi. Tey, ið koma undan við livinum, gera av at flyta. Tvey ár seinni ger Kol av at fara út í heimin, og brátt verður honum greitt, at hann skal ígjøgnum eina langa og trupla ferð.

Hetta er ein spennandi aventyr-kend søga.

Bókajól

Aftur í ár fara bókhandlarnir saman við forløgnum at geva bókakatalogið Bókajól út. Bókajól verður sum vant sent til øll húsarhald í Føroyum, og er hetta lýsingarátakið eitt samstarv millum allar bókhandlarnir og forløgini.

Tað koma árliga uml. 120 bókur út á føroyskum, og størsti parturin av teimum er við í skránni. Har verður hvør bók lýst við mynd og teksti í evnisbókum, har bókini hoyrir heima, so lætt er at gera sær eina heildarmynd av øllum teim nýggju bókunum.

Tað er Bókadeild Føroya Lærarafelags, sum leggur arbeiðið til rættis, og teir bókaútgævarar, sum ætla sær at vera við, eiga at venda sær hagar skjótast tilber. Bókajól verður sent út í november.

Elinborg í Listaskálanum

Síðsta leygardag lat stórfingin framsýning upp í Listaskálanum við verkum eftir grafikaran Elinborg Lützen, sum andaðist í 1995.

Listasavn Føroya hevur fingið allar stokkar, tað vil siga linoleumsklicheimmar, ið lógu eftir Elinborg Lützen, tá ið hon var farin, frá arvingum hennara. Jan Andersson, grafiskur tókningur, hevur prentað fyra eintøk av hesum stokkum á Grafiska Verkstaðnum í Listaskálanum.

Prentini skulu brúkast til savneintøk, til framsýningar og tilkít. Jan Andersson hevur brúkt sama pappir og somu svertu, sum Elinborg plagdi at brúka, og tað hevur eydnast honum at fáa prentini at líkjast hennara so væl, at til ber ikki at síggja mun.

Bókin um meg

Thomas Svensson

Bókin um meg

Nær var eg fødd/ur? Hvussu nógv vígaði eg? Nær vendi eg mær á ryggin? Hvørji skálka-brøgd gjørdi eg?

Spurningarnir eru nógvir, og eina ferð vistu mamma og pápi svarini, men skjótt er at gloyma.

Men nú liggur væl fyrri at minnast, tí í bókini um Meg, ið Bókadeild Føroya Lærarafelag hevur givið út, ber til at skriva allar stuttligar upplýsingar um.

Subject: Teldubráv

Date: Wed 15 Sep 1999 8:49:52

To: post@sosialurin.fo

From: heysturlid@hotmail.com

Reply to: heysturlid@hotmail.com

TELDU-
POSTURIN

”Tal dansk, din fårehund!”

Fyri nøkrum árum síðani var ein vinmaður mín og vitjaði meg her í býnum. Hann gekk á fjölmiðlalinuni á norðurlenska háskúlanum í Kungälv og hevði fingið til uppgávu at gera bandaðar samrøður við aðrar føroyingar í útleigd. Vit samdust um at taka stóði í mínum dagliga yrki, so eg skuldi á bandi greiða næmingunum í Kungälv frá, hvussu eitt pípuorgul fungerar, 'spæla ein góðan' - hann, sum hevði sent vinmann min avstað í orðum til Stockholm. Skúlin í Kungälv leggur dent á at hava so norðurlendskan profil sum gjørligt, og beint sum skúlin byrjaði tað heystið, hevði hesin lærarin savnað teir dansku og føroysku næmingarnar saman og gjørt teimum greitt, hvussu stóran týðning tað hevði fyrri tann norðurlenska profilin, at teir ikki lótu seg ávirka og fóru at tosa svenskt við hinar næmingarnar, men tvørtur-

í móti hildu fast við sitt móðurmál - tvs. danskt.

Við tað at føroysku næmingarnir á Kungälv hetta árið vóru komnir til Svøríkis í heilt øðrum orðum enn at marknaðarføra "rigssproget", fall uppskotið.

Hvussu er og ikki, so settu eg og vinmaður mín okkum fyrri, at henda áðurnevnda samrøða skuldi vera í so norðurlendskum anda sum gjørligt. Eyðvitað skuldi eg tosa føroyskt, og so skuldu næmingarnir í Kungälv fáa skrivliga umseting á danskum. Á henda hátt fingi teir eisini høvi at hoyra tað minsta norðurlenska málið. Hinvegin hildu vit best vera, um eg greiddi frá orgulmekanikki á svenskum, tí ein slík frágreiðing á føroyskum kundi skjótt gerast hinum norðurlendingunum heldur flókjaslig.

Eg so gjørdi, og vit fingi ein finan túr í Stockholm og yvirhøvur ein minniligan dag. Nógv varð havt á lofti, og vit høvdu so væl og virðiliga hildið okkum til ta Kungälvsku 'stevnu-skránni': ein tvímálsligur norðbúgvi, ið var fluttur úr baldruta Atlantshavi og dvaldist við Eystrasalts fœgru sendur,

og so skrivlig frágreiðing á danskum. Hetta fekk illa verið meira norðurlendskt!

Trúðu vit

Ikki tí, næmingarnir á Kungälv lótu væl at hesi samrøðu. Svenskararnir fegnast um, at ein tilflytari kundi læra seg teirra mál so mikið væl, og norðmenninir lurtaðu við andakt eftir frágreiðingini um orgul og orgulmekanikk. Øll lótu sera væl at. Næstan øll.

Bara ikki hesin sami danski lærarin. Okkurt pindi hann. Uttan at ætla tað, og uttan at vit vistu av tí, hevði okkum eydnast at traðka henda stakkals smá-imperialist á halan, og tað so dyggiliga. Vit høvdu rætt og slætt verið óskikkiligit.

Hesin lærarin gjørdist ikki sørt gruggutur inn á vinmann min og undaðist á, hvussu tað bar til, at hesin føroyski tónleikarin hinumegin landið tosaði svenskt og ikki danskt í samrøðuni!

Vinnaður mín mátti so pent standa skúlarætt og sum ein flongdur hundur greiða lærara sínum frá, hvussu leingi eg hevði búið í Svøríki, at tað tessvegna

lá betur fyrri hjá mær at tosa svenskt enn danskt, at hetta avgjørt ikki var av illvilja í móti Danmark ella danskari mentan, osfr. osfr. osfr.

Eg klóraði mær í nakkanum. Hvat hugsa summir av okkara "landsmonn-um" fyrri sær, og hvørjari verð liva teir í?

Genta mín, sum er úr Stockholm, skilir heldur ikki eitt vet av slíkum hugsunnarhátti. Hann tykist eisini vera svenskur kennarar og svenskarum yvirhøvur fjarur. Sumt her í verðini skilir tú ikki uttan so, at tú ert uppvaksin í tí danska kongarikinum, tí mær er sagt, at henda reaktiónin hjá tí danska kennaranum í Kungälv er ikki nakað eindømi ímillum danskarar. Hvat er tað fyrri samfelag, ið framalir ein so forstokkaðan hugsunnarhátt?

Kanska er hetta ein av orsökunum til, at so nógvir føroyingar halda fast við at tosa danskt síni fyrstu ár í Noregi og Svøríki.

Heri Eysturlíð, Stockholm